

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชน		
ชื่อผู้เขียน	นายชัชวาลิ	เจริญสุข	
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขงยุทธ	เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
	อาจารย์วิสุทธิ	วานิช	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.ท	จงวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชน และเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแยกแยะวิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยายและอธิบาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชนเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งพบได้ใน 3 ลักษณะ

1.1 ลักษณะธรรมชาติ ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ แล้วแต่โอกาส ซึ่งสมาชิกเครือข่ายอาจจะพบกันโดยบังเอิญ เนื้อหาสาระในการแลกเปลี่ยนจะมีหลากหลายและขึ้นอยู่กับความสนใจของคนในขณะนั้น เช่น การจัดการป่าชุมชน หรือเรื่องอื่นๆ ที่ผสมผสานกัน เป็นวิถีชีวิตส่วนหนึ่งของชุมชนซึ่งมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันค่อนข้างมาก

1.2 ลักษณะกึ่งทางการ เป็นการพบปะที่สมาชิกเครือข่ายอาจจะมีการนัดหมายล่วงหน้าหรือบังเอิญพบกัน การพบปะพูดคุยจะเป็นกลุ่มย่อย เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดการป่าของชุมชน เหตุการณ์เกี่ยวกับป่าภายนอกชุมชนของตนเองแต่เป็นชุมชนเครือข่าย และจะมีบุคคลที่แสดงพฤติกรรมเป็นประธานคอยควบคุมบรรยากาศให้เป็นไปตามแนวคิดหรืออยู่ในกรอบเนื้อหาที่มีแนวคิดร่วมกันแต่จะไม่มีการบันทึกในข้อตกลง หรือข้อยุติเพื่อนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ครั้งต่อไป

1.3 ลักษณะทางการ ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้จะมีสมาชิกเครือข่ายร่วม

ปฏิสัมพันธ์มากเพราะมีการกำหนดวาระและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกและชุมชน เช่นในเรื่องของกฎระเบียบ แนวทางดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชน หรือข้อตกลงร่วมกันในการจัดกิจกรรม ซึ่งการปฏิสัมพันธ์แบบนี้สมาชิกจะมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันน้อยกว่า เนื่องจากจะต้องแสดงข้อคิดเห็นโต้ตอบกับผู้ดำเนินการ ผู้นำหรือผู้ที่มีบทบาทเป็นส่วนใหญ่

2. เงื่อนไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายป่าชุมชน ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เชื่อมต่อกันในลักษณะป่าผืนเดียวกันมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและง่ายต่อการไปมาหาสู่กัน ความสัมพันธ์ทางเครือญาติทำให้ง่ายต่อการปฏิสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเป็นเพื่อนและเพื่อนบ้านใกล้ชิดกันทำให้โอกาสปฏิสัมพันธ์กันมีมากและบ่อย บางครั้งมากกว่าญาติ การมีอาชีพเดียวกันทำให้ได้พบปะพูดคุยในเรื่องเดียวกันเกี่ยวข้องกันตลอด ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและธรรมชาติมีความสัมพันธ์กันดี เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเองและพวกพ้อง การมีผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ไม่ดักตวงผลประโยชน์ส่วนตน การได้รับข่าวสารข้อมูลหลากหลายรวดเร็ว ตรงกับสถานการณ์จริง และการได้รับแนวคิด หรือการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรท้องถิ่นอื่นๆ

Thesis Title Social Interaction of Community Forest Networks

Author Mr.Chaiwoot Charoensook.

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung Chairman

Lect.Visut Vanich Member

Assoc.Prof.Dr.Phasina Tangchuang Member

Abstract

This thesis was aimed at probing the nature of social interactions of community forest network and conditions/factors affecting such interactions. The researcher collected field data via interviews, participant and nonparticipant observations. Subsequently, collected data were crosschecked, classified, analyzed, and descriptively presented. Findings were as follows:

1. Three types of social interactions, as social processes, were found.

1.1 Natural Type. Interactions of this type could take place any time, everywhere depending on the occasion. Network members might meet accidentally. Interaction contents varied and depended on the interest of the people at the moment, e.g., community forest management of others in combination. Such occasions were part of the community life which allowed a rather high degree of interactions.

1.2 Semiformal Type. Interactions of this type could mean both prearranged or accidental encounters. They took the form of small group conversations. Conversation contents had to do with community forest management, happenings regarding community forests elsewhere but connected in the network, moderated by someone acting as a chairperson who made certain the atmosphere was in line with the frame of shared ideas each conversant had. However, there was no recording of any agreement of resolution in order to lead to another round of interactions.

1.3 Intensive Interactions Type. Network members in this type actively participated since the set agenda and contents of discussions dealt with the members

themselves and the community such as rules and regulations as well as community forest management guidelines or joint agreements regarding activities to be organized, etc. Nevertheless, most of the interactions were directed at the moderator, the leader or the person who took a leading role.

2. Conditions/factors affecting such interactions comprised geographical locations which connected as the same patch to forest with convenient communication routes linking one another; kinship ties which made interactions easily possible directly and indirectly; being friends and close neighbors which made frequent and close interactions possible, sometimes more frequent and closer than simply being relatives; having the same occupation which made it possible for constant sharing of common topics and matters of interest; formal and natural leaders who normally had good relationships, were righteous leaders with basic inclination to regard collective interest over personal and close friends' one; the existence of community members' shared interest which made it possible for them not to take things for themselves; the availability of abundant, quick and relevant information; and the availability of ideas or support from such external organizations as NGOs or other local organizations.